

**„Minu klass tegutseb
jätkusuutlikult“
SAME WORLD-i keskkonnaalase
jätkusuutlikkuse õpetamise heade tavade
üleeuroopaline võistlus**

Ränne üle Egeuse mere – ohustatud inimkond

Õpetaja ja klass
Anna Trigkatzi, Stavroula Vlachou,
Styliani Keramida, Alexandra Iliä
Keskkonnarühm
(Gümnaasiumi 1. ja 2. klass)

E-post
mail@1lyk-metam.att.sch.gr

KOOL
Metamorfoosi 1. keskkool

Metamorfoosi,
2015–2016

1. Teema(d)

- Kliimamuutus
- Keskkonnaõiglus
- Keskkonnaränne

2. Tutvustus

Palun andke ülevaade õpetamistavast, tuues ära selle põhiteemad, tegevused, eesmärgid ja metoodika.

Keskkonnaprogrammiga „Ränne üle Egeuse mere – ohustatud inimkond“ käsitletakse rännet ja pagulaste liikumist läbi aja ja ruumi. Keskendatud on Kreeka aladele, eelkõige merele, mille kaudu toimub liikumine, saabumine ja eemaldamine. Alustuseks vaatlesime Kreeka, eriti Väike-Aasia immigrante. Käsitlesime rahvastiku ümberasumist Kreeka kodusõjas ning laste liikumist nii Kreekas kui väljaspool. Eelkõige keskendusime rahva liikumisele oma riigis tänapäeval. Selles kontekstis arutasime keskkonnarännet kliimamuutuse, looduskatastroofide ning toidu ja loodusvarade ebavõrdse jaotumise seisukohalt. Meie peamiseks sihiks oli ilmselgelt sõjast tingitud põhjuste kõrval esile tõsta elanikkonna rände keskkondlikke põhjusi. Samuti oli eesmärgiks arendada empaatiat, vabatahtlikkust ja tegutsemist aktiivse kodanikuna. Suurtest rahvastikurännetest tulenevate probleemide käsitlemiseks uurisime põhjusi, tagajärgi ja tavasid. Võrdlesime varasemate ja praeguste rännete suurust. Kasutasime kogemusmeetodit, alguspunktiks võtsime dokumentaale, filmid ja etendused. Tegime ajurünnakuid, viisime läbi arutlusi, rollimänge ja improvisatsioone, uurisime koomikseid, uusi tehnoloogiaid (elektroonilisi platvorme, koolituspakette) ja käisime ekskursioonil. Tegime koostööd asutuste ja esindajatega ning korraldasime koolis oma töö tulemuste levitamiseks tegevusi ja üritusi.

3. Õpetamistava kirjeldus

3.1 Õpetaja(d) – õpilased

Palun kirjutage siia osalevate õpetajate nimed ning õpilaste arv.

Anna Trigkatzi-Stavroula Vlachou, Styliani Keramida-Alexandra Ili

90 õpilast

3.2 Hariduskontekst

Palun kirjeldage, millises hariduskontekstis õpetamistava rakendatud on.

- Klassis toimuvad ja konkreetset ainevaldkonda käsitlevad tegevused (kestusega mõni õpetamistund)
- Mitut valdkonda hõlmavad õppekavavälised kooliprojektid (kestusega mõni nädal või mõni kuu)
- Muu: Õppekava kooliprojektid (kestusega mõni nädal või mõni kuu)

3.3 Õppetegevused ja õpitulemused

Palun kirjeldage oma õpetamistavaga seotud õppetegevusi ja õpitulemusi.

Õppetegevused

- Alguspunkt: programmile nime leidmiseks vaatasime pilte pagulastest, piiridest, merest, lindudest ja loomadest.
- Valisime ootuste tähistamiseks koralli ja selle „oksadele“ emigratsiooni sümboliseerivad linnud.
- Tutvustuseks mängisime klepppaperitega mõistumängu, mille tulemuseks olid eri rühmade nimetused ja tunnusjooned.
- Jaotusime mängus rühmadeks (Väike-Aasia pagulasi tähistas rühm „Smyrna, Põhja-Joonia“, tänapäeva pagulasi rühm „Süüria, Lesbos“ ja keskkonnapagulasi rühm „Liustikud ja hiidlained“).
- Koostasime iga tiimi jaoks lepingu ja uurisime, kuidas koostada tavalist lepingut.
- Korraldasime ajurünnakuid ja demokraatlikkuse huvides kasutasime vesteldes kõnepulka. Alguspunkt: laul Kreeka immigrantidest ja dokumentaal Väike-Aasia katastroofist. Vaatasime Ariane Mnouchkine'i Caravan-Saray teatrist pärit videoid ning uurisime töid kliimamuutuste ja keskkonnapõgenike teemal.
- Korraldasime koolis rahvusvahelisel migrantide päeval (18. detsember) tegevusi. Peitsime kunstiprojekti „Refugees Crossing“ („Pagulaslaevad“) raames kooli oma tiimi tehtud paberlaevukesti välismaalastele suunatud sõnumitega humanitaarabi ja külalislahkuse teemal. Õpilased leidsid need ja riputasid „soovide puule“. „Õnnepaadis“ oli leidjale ka auhind. Ergutasime koolikogukonda tegevustes osalema.
- Valmistasime töötubades jõuluannetusteks kaarte ja rühmakalendri, jõulukaunistusi, maiustusi ning proovisime salvrätitehnikat. Tiimiliikmed näitasid üles suurt innukust ning kooli õpilased ja õpetajad olid tegevustega väga rahul.
- Koostasime mõistekaardi (uurisime, kes on välismaalane, migrant, pagulane ja varjupaigataotleja) ning mängisime „poliitilise varjupaiga taotlemise“ rollimängu.
- Viisime läbi etenduslik-pedagoogilise improvisatsiooni ühe töötoa teemal „Minu väike linnuke...: näiteid pagulastest meie elus“. Improvisatsioon leidis aset seminari „Yesterday us ... today others: The Refugee Issue in Education for the Environment and Sustainability“ („Eile meie...täna teised: pagulaste küsimus keskkonna ja säästva arengu alases hariduses“) raames. Seminari korraldas Drapetsona, Lavrio ja Elefsina keskkonnahariduse keskus koos Atika piirkonna keskkonnahariduse spetsialistidega. Tegime järgmist: uurisime väljavõtteid katastroofide, ohtlike reiside ja meretormide teemalisest kirjandusest, mis panid aluse pagulaskangelase kuvandile ning ajaloole; kandsime lugude tegelaste kindaid ja mütsi; aetasime osalejate toolid ringikujuliselt ja tegime keskelt murtavast kaardist laeva; mängisime peomeeleolu tekitamiseks toubelekit (traditsioonilist kreeka trummi), mille abil andsime stseenidele loosungi ja tempo.
- Mängisime ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti veebimängu „Against all odds“ („Kõige kiuste“).
- Mängisime kaartidega rollimängu, võttes aluseks Suurbritannia Punase Risti materjalid immigratsiooni positiivsetest kuvanditest.
- Koostasime keskkonnapõgenike lugude põhjal „maailmakaardi“ (vt seminari „Eile meie...täna teised“).
- Käsitlesime keskkonnaalast ebaõiglust elektroonilise platvormi EJAtlase abil (vt seminari „Eile meie...täna teised“, S.A.M.E Worldi säästva arengu töötuba).

- Valmistusime reisiks Lesbos–Aivali, mida siiski ei toimunud, lugedes võrdlevalt nii Soloupi graafilist novelli „Aivali“ kui ka selle aluseks olevaid teoseid.
- Korraldasime koolis kohtumise Soloupiga. Valmistasime graafilise novelli „Aivali“ põhjal plakateid ning sõime keskkonnatiimi pakutud rahvustoite. Tiimiliikmed jälgisid tegevust lõpuni huviga ja palusid Soloupil siis ürituse saali seinale joonistada pagulaste laeva.
- Seadsime kooli siseõuele pagulaste suhtes solidaarsuse üles näitamiseks liikumatu pildi pagulastest ja lipud tekstiga „Avagem piirid“. Taustaks mängis traditsiooniline süüria laul. Meie ümber õue kogunesid vaikivate pealtvaatajatena õpilased ja õpetajad.
- Mängisime imitatsioonimängu „Nälja sümposion“ (vt seminari „Eile meie...täna teised“) toidu ja Maa varade ebavõrdse jaotamise teemal. Kasutasime rollikaarte ja keskendusime iga rühma ühiskonnakihi vastavatele valdkondadele. Õpilased jaotati ühiskonkaktidesse juhusliku valiku alusel. Rühmaliikmed mängisid oma rollid välja. Privilegeeritud nautisid eesõigusi, sotsiaalselt halvas olukorras olivad tundsid alaväärsust ja aktsepteerisid oma olukorda või protesteerisid ning keskklass kujutas endast äärmuste vahelist kompromissi.
- Külastasime võrgustiku „Vesi – meri“ raames Argyroupoli keskkonnahariduse keskust ja lõime plakatite joonistamise kaudu seoseid merepääsu ja pagulasküsimuse vahel. Alimose ranna väljakul kohtasime juhuslikult Elliniko põgenikelaagrist pärit Süüria põgenikke. See oli rühma esimene vestlus pagulastega (araabia keele tõlgiks oli üks meie Palestiina sugemetega õpilane). Teise intervjuu tegime ühe Nea Ionia suulise ajaloo rühma liikmest pagulaspäritolu Metamorfosi elanikuga. Rühma kuuluvad ka mõned meie pedagoogid.
- Osalesime noorte põgenike teemalisel üritusel „Teele seljakotiga“.
- Kogusime Keskkooliõpetajate ühenduse juhendamisel riideid, toitu ja muid pagulastele vajalikke asju.
- Valmistusime kolmepäevaseks reisiks Kastoria Gramosele, vaadates dokumentaali „Two times Alien“ („Kahekordne immigrant“) Makedoonia Väike-Aasia pagulaste kohta ja stseene P. Voulgarise kodusõja teemalisest filmist „Deep Soul“ („Sügav hing“).
- Korraldasime Kastoria keskkonnahariduse keskuse materjalide põhjal teabetunni.
- Kolmepäevane reis: Külastasime Kastoria keskkonnahariduse keskust ja Gramose Rahvusliku leppimise parki (viisime läbi esitluse selles piirkonnas toimunud kodusõjasündmuste ja mäe ökosüsteemi teemal ning matkasime aladel, kuhu Kreeka kodusõda oli jätnud jälje) ning kohtusime Kastoria apollonlike pagulaste ühenduse asutajaga.
- Kolmepäevasel reisil korraldasime talendivõistluse, kus žüriiks olid pedagoogid.
- Osalesime koolis vabatahtlike päeval „Teeme ära, Kreeka!“ (koristamine, puude istutamine, maastiku korrastamine, maalimine, remonditööd), mida aitasime korraldada.
- Pidasime telekonverentsi Mytilene eksperimentaallütseumiga, arutasime Lesbose pagulasküsimust ja esitlesime vastastikku asjakohaseid keskkonnaprogramme.
- Esitlesime programmi koolikogukonnale teatrilaval näideldes ja tõime esile kõik uuritud pagulasküsimuse aspektid. Vaatajaskonnaks olid huvilised, kelle hulka kuulusid õpilased, õpetajate kogu liikmed, lapsevanemad ja B-Ateena keskharidusdirektor Varvara Petridou.
- Osalesime keskkonnatiimiga pagulasprobleemi käsitlemise eest auhinna saanud Atika koolidele korraldatud eriüritusel, mille läbiviijaks oli Haridusministeerium.
- Saime keskkonnavalase teadlikkuse eest kiita 21 omavalitsusasutuselt, kellega tegime koostööd.

- Käisime matkal ja viibisime kaks päeva Parinthis Bafi kaitsealal, matkasime Skipiza tuletõrjedepoosse, kus osalesime Atika metsapõlengute vastase programmi vabatahtlike korraldatud teabetunnil, kus tutvustati vabatahtlike tegevust ja vabatahtlikku metsapõlengute ärahoidmist ning selle tegevuse väärtust programmi lõppemise järel.

4. 4. Oma õpetamistavale mõeldes...

Palun mõelge veidi oma õpetamistavale, õpetamise protsessile ja tulemustele. Oleks hea, kui teie ülevaade annaks vastuse mõningatele olulistele küsimustele, näiteks:

Miks on tegemist hea tavaga?

- Rände ja pagulaste teema ühendati uudsel viisil loodusliku merekeskkonnaga (ootuste puu võrdlus, meri kui pääse, välitööd merel). Näidati loodus- ja inimkeskkonna vahelist seost ning jõutakse järeldusele, et vaja on ühtset reaktsiooni.
- Olevik seoti minevikuga nii siin kui mujal (nt tiiminimed „Smyrna, Põhja-Joonia“ ja „Süüria, Lesbos“).
- Kasutati kogemusmeetodit (tutvumis- ja rollimäng, improviseerimine, ühendamine, aktiivtegevused, üritusteks ja ekskursioonideks valmistumine ja neil osalemine), mille abil seoti tiimiliikmed emotsionaalselt sündmustega. Seotust kinnistati uute tehnoloogiatega (veebimängud ja hariduspaketid, elektroonilised platvormid, kaardid).
- Rolli- ja imitatsioonimängude kaudu arendati empaatiavõimet, teiste mõistmist ja aktsepteerimist ning propageeriti sotsiaalset teadlikkust ja aktiivse kodanikuna tegutsemist (aktivism, vabatahtlikud ja humanitaaralased tegevused), millega väljendatakse hoolivust ümbritseva suhtes.
- Rakendati rohkelt nii keskkonnahariduse teemalistel seminaridel tutvustatud häid tavasid (vt „Nälja sümposion“, EJAtlas, maailmakaart, etenduse improviseerimine) kui ka muude asutuste ja organisatsioonide, nt ÜRO Pagulaste Ülemvolniku Ameti, Suurbritannia Punase Risti ja kunstiprojekti „Refugees Crossing“ („Pagulaslaevad“) ettepanekuid.
- Kasutati originaalseid lahendusi ja meetodeid: kõnepulk, aktivistlik tegevus, liikumatu pilt pagulastest, koomiksid, pagulasküsimuse ajalooline kirjandus, ürituse korraldamine ülemaailmselt tunnustatud koomiksi autori Soloupiga, ärajäänud ekskursiooni korvamiseks peeti telekonverents Mytilene eksperimentaallütseumiga, Kreeka pagulaste, rände ja kodusõja ajalugu seoti tänapäeva rände ja pagulaste liikumisega, loodi seoseid mere ja pagulaste vahel).
- Üheks peamiseks eesmärgiks on käsitleda keskkonda kui mõistet tervikuna, mitte ainult looduskeskkonna seisukohalt.

Nii praeguste kui varasemate Kreeka pagulastega seotud küsimuste ja ka tavainimeste silmade läbi nähtud ajaloo (suulise ajaloo) ning keskkonnaküsimuse ajaloo vastu tunnevad erilist huvi ka valdkonnavälised pedagoogid.

Programmi edu seisneb õpilaste aktiivses osaluses, seda läbivates eesmärkides, mida püütakse saavutada ka programmi lõppemise järel (nt juuli alguses toimub ekskursioon Parinthisse), ning omandatud teadmiste kasutamises muudes valdkondades (nt üks programmis osalenud õpilane teeb teismeliste keskses videoid).

- Programmi saaks taandada keskkonnapagulaste ja tänapäeva pagulasküsimuse tasandile ning ajaloolise lähenemise saaks eemaldada.
- Programm on meie meeskonna, koolikogukonna ja koostööpartnerite (B-Ateena

keskkonnaharidusametniku, Argypoli keskkonnahariduse keskuse ja
haridusministeeriumi ametniku) poolt hästi vastu võetud.